

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LAISVĖS premijos

**LAUREATAS
VALDAS ADAMKUS**

Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus
Vilnius, 2000 m. rugsėjo 2 d., fotografė Džoja Gunda Barysaitė
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija

Žmonės, kurie augo, brenė, formavosi kartu su jauna Lietuvos valstybe. Karta, kuri suprato, kad Lietuva – tai mūsų dvasios namai, todėl mes turime juos ginti, puoselėti ir saugoti. Ne vienas iš mūsų tai darydamas padėjo galvą... Tada dabar jaučiuosi tarsi kalbėdamas ir už savo draugus, už tuos, kurių jau nėra su mumis. Kurie žuvo pokario mėsmaalėje, užgeso tremtyje ar emigracijoje, tačiau iki pat pabaigos tikėjo laisva Lietuva. Dabar galiu patvirtinti tai, ką sakiau ne sykį: tik laisvė leidžia gyventi visavertį normalų žmogaus gyvenimą. Mes gyvenime nuolat turime alternatyvų, kai renkamės profesiją, draugus, gyvenamąją vietą. Bet alternatyvos laisvei nėra.

Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus, 2016 m. lapkričio 5 d.

XX a. Lietuvai teko patirti dramatiškus lūžius, karus, okupacijas, vertybių griūtis ir desperatiškus bandymus prisikelti. Valdas Adamkus yra vienas iš tų, kuriems šiuo dramatišku laikmečiu teko daryti lemtingus sprendimus: savo gyvenimą paskirti Lietuvai, laisvės ir demokratijos principų puoselėjimui ir žmogaus teisių gynimui. 2016 m. rudenį žurnalistų paklaustas, kuri iš didžiųjų vertybių – Laisvė, Meilė ar Tėvynė – jam asmeniškai yra svarbiausia, Prezidentas Valdas Adamkus subtiliai atsakė: „svarbiausia vertybė yra laisvė“. Tai liudija ir jo nueitas gyvenimo kelias.

* * *

Valdo Adamkaus patirtis yra unikali net ir tarptautiniame kontekste. Jis – emigrantas, ilgas metus buvęs aukštu pačios galingiausios valstybės pareigūnu ir tuo pat metu su savo idėjiniais bendražygiais santariečiais svajojęs apie iš pasaulio politinio žemėlapio išbrauktos valstybės atkūrimą. Adamkus ne tik puoselėjo nepriklausomos, laisvos, modernios, atviros ir vakarietiškos Lietuvos idėją, bet ir niekada neprarado ryšio su savo pavergtąja tėvyne.

Prof. Leonidas Donskis

* * *

Valdas Adamkus gimė 1926 m. lapkričio 3 d. Kaune. Tais metais, kai jauna Lietuvos Respublikos demokratija pralaimėjo autoritarinio politinio režimo šalininkams. Mokėsi Jono Jablonskio pradžios mokykloje ir Kauno „Aušros“ gimnazijoje. Dar būdamas gimnazistu buvo priverstas išmokti laisvės pamokas: Lietuva neteko nepriklausomybės, o šalies žmonės – net ir turėtų laisvių. 1940-aisiais Raudonajai armijai užėmus Kauną, Valdas Adamkus įsitraukė į pasipriešinimo judėjimą, o artima tuo metu užsimezgusi draugystė su Prezidento Kazio Griniaus šeima paliko žymę priimant tolesnius būsimojo prezidento pasirinkimus. Kazio Griniaus nepalankus požiūris į žmogaus teisių pažeidimus, diktatoriškus ir radikalius politinius sprendimus, gebėjimas net mirtino pavojaus aplinkybėmis nenusižeminti ir neatsisakyti savo pažiūrų tapo pavyzdžiu, kuriuo buvo verta sekti. Kazys Grinius buvo vienas iš nedaugelio Lietuvos politinio elito atstovų, kurie didžiausio tautos nuosmukio ir nacių okupacijos baisių akivaizdoje nepabūgo viešai rodyti savo pilietinę poziciją. Grinių šeimoje būsimasis prezidentas mokėsi pagarbos, demokratijos, supratimo ir laisvo žmogaus įsipareigojimo savo tautai. Valdas Adamkus ne kartą yra pasakęs, kad Kazys Grinius yra jo idealas. Tie patys idealai Antrojo pasaulinio karo metais paskatino penkiolikmetį gimnazistą kartu su artimiausiais bendražygiais Liūtu Griniumi ir Gabrieliu mi Landsbergiu-Žemkalniu įsitraukti į jaunųjų Laisvės kovotojų būrelį, leidusį pagrindinį antinacinį laikraštį „Jaunime, budėk!“. Ši pagrindinė veikla buvo lyg egzaminas, patikrinęs, ką jaunuoliui reiškia laisvė.

1944 m. liepos mėn. Valdas Adamkus su šeima pasitraukė į Vokietiją ir įsikūrė pabėgėlių stovykloje netoli Vroclavo, tuometinio Breslau. Tačiau jau netrukus, nieko nesakęs tėvams, paliko

„Santaros-Šviesos“ vakaro dalyviai. Iš kairės: Algimantas Mackus, Henrikas Nagys, Valdas Adamkus, Marius Katiliškis, Juozas Bačiūnas, Vincas Trumpa, Rita Žukaitė Tabor Farma, apie 1956 m., fotografas nenurodytas
Asmeninio Valdo Adamkaus archyvo nuotrauka

karo pabėgėlių stovyklą ir grįžo į Lietuvą prisijungti prie Žemaitijoje formuojamos lietuvių savanorių Tėvynės apsaugos rinktinės kovai su Raudonąja armija. Tačiau tai buvo mėginimas be vilties laimėti, atnešęs pralaimėjimo pamokas. 1944 m. rudenį Valdas Adamkus vėl pasitraukė į Vakarus.

1946 m. Vokietijoje, Eichštate, Valdas Adamkus baigė karo pabėgėlių lietuvių gimnaziją, studijavo Miuncheno universitete, Gamtos ir biologijos fakultete. 1948 m. Vokietijoje surengta Pavergtųjų tautų olimpiada tapo Valdo Adamkaus sportinės karjeros viršūnė ir labai išpopuliarino V. Adamkų lietuvių bendruomenėje. Lengvosios atletikos rungtyse jis laimėjo du aukso (šuolių ir aukštį ir į tolį rungtyse) ir du sidabro (sprinto rungtyse) medalius.

1949 m. Valdas Adamkus su šeima atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas. Amerikoje jį pasitiko Prezidento Kazio Griniaus šeima. V. Adamkus dirbo paprastu darbininku automobilių dalių gamykloje Čikagoje, vėliau – braižytoju vienoje inžinerijos įmonėje. 1960-aisiais Valdas Adamkus baigė Iliojaus technologijos institutą, įgijo statybų inžinieriaus specialybę.

Valdas Adamkus yra vienas iš tų išieivių, kurie skyrė tėvynei visą savo gyvenimą. Jis aktyviai įsitraukė į lietuvių išieivijos visuomeninę ir politinę veiklą. Netrukus tapo vienu iš studijuojančios lietuvių išieivių jaunuomenės lyderių, vienu iš lietuvių studentų

Valdas Adamkus duoda interviu viename iš laisvės mitingų
Kaunas, 1989 m. liepos mėn.,
fotografas Romualdas Požerskis
Asmeninio Valdo Adamkaus archyvo nuotrauka

Valdas Adamkus apžiūri barikadas prie Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos
Vilnius, 1991 m. gegužės 1 d., fotografas nenurodytas
Asmeninio Valdo Adamkaus archyvo nuotrauka

„Santaros“ organizacijos kūrėju. Po kelerių metų ši organizacija susijungė su anksčiau Vokietijoje įsikūrusia liberalia studentijos ir jaunuomenės organizacija „Šviesa“ ir tapo liberalios krypties išeivijos visuomenine organizacija „Santara-Šviesa“. Šio sambūrio organizatoriais kartu su Valdu Adamkumi buvo Vytautas Kavolis, Julius Šmulkštys ir Raimundas Mieželis. Gyvendamas Jungtinėse Amerikos Valstijose, Valdas Adamkus rengė protesto prieš Lietuvos okupaciją akcijas, organizavo įvairias peticijas, kurios būdavo teikiamos aukščiausias pareigas einantiems Jungtinių Amerikos Valstijų valdžios atstovams. 1956 m., būdamas studentas, aktyviai dalyvavo rengiant peticiją Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentui Dvaitui Eizenhaueriui, vėliau – Jungtinėms Tautoms. Peticijoje Jungtinių Amerikos Valstijų vadovybė buvo raginama pasinaudoti turimomis priemonėmis ir padėti Sibire esantiems Lietuvos tremtiniams, atkreiptas dėmesys į okupuotą Lietuvą ir kitas Sovietų Sąjungos užgrobtas valstybes. Greitai išryškėjo organizaciniai Valdo Adamkaus gebėjimai ir telkiančios asmenybės bruožai. 1956 m., kai sovietai ėmėsi represijų Vengrijoje, Valdas Adamkus lietuvių išeivių jaunimo vardu siuntė protesto telegramą Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentui ir Jungtinių Tautų sekretoriui. 1958 m. išeivių jaunimo organizacijų vardu išsiuntė protesto telegramą į Vatikaną, kurioje protestavo prieš popiežiaus Jono XXIII sprendimą uždaryti Lietuvos pasiuntinybę Vatikane. 1958–1965 metais V. Adamkus buvo „Santaros-Šviesos“ federacijos, paskelbusios šūkį „Veidu į Lietuvą“, vicepirmininkas, o 1967 metais buvo išrinktas šios organizacijos pirmininku. Jo, kaip ir kitų iškilių šios organizacijos narių – Vytauto Kavolio, Aleksandro Štromo, Liūto Mockūno ar Vinco Rastenio – idėjos tautos kultūros istorijoje paliko neišdildomą žymę. „Santara-Šviesa“ leido žurnalą „Metmenys“, knygas, rengė įvairias kultūrinės akcijas, skirtingai nei kitos išeivijos organizacijos pasisakė už ryšius su okupuota gimtine. Valdo Adamkaus sodyboje prie Mičigano ežero subrendo ištisa karta laisvų ir atvirų žmonių, objektyviai suvokiančių krašto padėtį, ryžtingai ir sumaniai prisidėjusių prie Lietuvos laisvės kovos. Daugelis jų vėliau pasitarnavo ir tebetarnauja nepriklausomai Lietuvai, skleisdami demokratijos vertybes. 1961–1964 metais Valdas Adamkus buvo Amerikos lietuvių bendruomenės tarybos (LB) narys, Centro valdybos vicepirmininkas, Amerikos lietuvių tarybos (ALT) narys.

Darbštumas, kompetencija ir aukšti moralės principai leido Valdui Adamkui eiti atsakingas pareigas Jungtinių Amerikos Vals-

tijų administracijoje, užmegzti ryšius su žymiais tos šalies ir kitų demokratinių valstybių veikėjais, o užsimezgusiomis pažintimis pasinaudoti Lietuvos laisvės byloje. XX a. aštuntojo dešimtmečio pradžioje Valdas Adamkus buvo pakviestas dirbti į kuriamą JAV aplinkos apsaugos federalinės valdžios instituciją – Aplinkos apsaugos agentūrą. Jis vadovavo aplinkos apsaugos mokslinių tyrimų centrui, vėliau buvo paskirtas penktojo regiono (Vidurio Vakarų) Aplinkos apsaugos agentūros administratoriaus pavaduotoju. 1981 metais tapo šio regiono Aplinkos apsaugos agentūros administratoriumi.

Net ir eidamas atsakingas pareigas Jungtinių Amerikos Valstijų administracijoje, jis aktyviai dalyvavo lietuvių išeivijos visuomeninėje ir politinėje veikloje. Lankydamas gimtinę net ir tuomet, kai tai buvo sunku ir ne visų išeivijos sluoksnių deramai suprantama, Valdas Adamkus palaikė ryšius su demokratiškai nusiteikusiomis Lietuvos jėgomis. Aplinkos apsauga vėlyvaisiais Šaltojo karo metais buvo viena iš tų sričių, kur Jungtinės Amerikos Valstijos ir Sovietų Sąjunga bandė megzti draugiškesnius ryšius, keisdavosi dvišalėmis delegacijomis. V. Adamkus, pasinaudodamas tokia galimybe, nuo 1972 m. beveik kasmet lankydavosi Lietuvoje ir lyg naujasis knygnešys gabeno į Lietuvą Sovietų Sąjungoje uždraustą išeivijos literatūrą. Šių kelionių metu jis susipažino su artimu bičiuliu, gamtininku profesoriumi Česlovu Kudaba, o būdamas Jungtinių Amerikos Valstijų paramos Baltijos šalims aplinkosaugos srityje koordinatoriumi, Valdas Adamkus organizavo Lietuvos mokslo įstaigų atstovų stažuotes Jungtinėse Amerikos Valstijose, padėjo Vilniaus universiteto bibliotekai įsigyti naujausios mokslinės literatūros. Valdas Adamkus visą atkurtos Lietuvos laiką palaiko glaudžius ryšius su akademinė bendruomene. 1989 m. jis buvo išrinktas Vytauto Didžiojo universiteto Atkuriamosios tarybos garbės nariu, o 2010 m. jis buvo išrinktas Vytauto Didžiojo universiteto Tarybos pirmininku. Valdas Adamkus tapo bundančios Lietuvos liudininku, jam teko dalyvauti ne viename Lietuvos laisvės mitinge, stebėti Sąjūdžio išjudintų ir laisvės pasiilgusių Lietuvos žmonių pakilimą į kovą už savo teises ir tautos laisvę. Galiausiai, 1990 m. kovo 11 d. jis Čikagos lietuviams pranešė lauktą ir jaudinančią, nors vis dar ir sunkiai tikėtą, žinią – Lietuva tik ką paskelbė Nepriklausomybę, Lietuva vėl laisva!

Valdas Adamkus aktyviai įsitraukė į nepriklausomos Lietuvos kultūrinį, visuomeninį ir politinį gyvenimą. Viešajame nepri-

klausomos Lietuvos politiniame gyvenime V. Adamkus pasirodė ėmėsis vadovauti Stasio Lozoraičio, kandidatavusio tapti pirmuoju Lietuvos Respublikos Prezidentu, rinkimų štabui – 1993 m. rinkimuose. Tai buvo pirmasis susidūrimas su pereinamojo laikotarpio sunkumų prislėgto krašto politine kultūra. Nors tuomet S. Lozoraitis pralaimėjo Algirdui Brazauskui, tačiau Prezidento rinkimuose vyko kultūringa kova ir žmonėms buvo pasiūlytos pirmosios laisvo pasirinkimo pamokos.

* * *

Ilgą laikotarpį vykusią kovą dėl okupuotų Vidurio ir Rytų Europos tautų laisvės ir teisėtos tų šalių vietos Europoje įkūnija vos keli žmonės. Vienas jų – Valdas Adamkus.

Dr. Zbignevas Brzežinskis, buvęs JAV prezidento J. Carterio patarėjas nacionalinio saugumo klausimais

* * *

1998 m. Valdas Adamkus buvo išrinktas antruoju nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos Prezidentu. Jis iškėlė spartaus šalies modernizavimo idėją ir nuosekliai rėmė jos įgyvendinimą, klojo pilietinės santarvės, politinio pliuralizmo ir tolerancijos pamatus Lietuvoje. Valdas Adamkus pasižymėjo pagarbia ir žmogiškai šilta laikysena bei aukšta politine kultūra. Jis visuomenės akyse nemažai prisidėjo prie pačios politikos sąvokos reabilitavimo. Jam pavyko įgyti neginčytiną moralinį ir politinį autoritetą šalyje. Vienas didžiausių Valdo Adamkaus prezidentavimo pasiekimų buvo jo didžiulis indėlis į derybas dėl stojimo į svarbiausių Vakarų pasaulio bendrijos institucijas NATO ir Europos Sąjungą. „Kai žlugo Sovietų Sąjunga, daugeliui Vakarų šalių atsivėrusi Rytų Europa atrodė kartu ir patraukli, ir grėsminga. Tuo metu Prezidento V. Adamkaus pažadas vesti ir atvesti Lietuvą į euroatlantinę tautų bendruomenę skambėjo kaip atviras iššūkis pasaulio tvarkai, paveldėtai iš Šaltojo karo laikų“, – sakė dr. Zbignevas Brzežinskis. 2004 m. Valdas Adamkus buvo išrinktas antrajai Lietuvos Respublikos Prezidento kadencijai. Inauguracijos kalboje jis atkreipė dėmesį į tai, kad, nors mūsų valstybė jau didžiavosi naryste Europos Sąjungoje ir NATO, „Lietuvoje vis dar trūksta Europos. Jos nepakanka visuomenės sąmonėje, kasdieninėje žmonių veikloje“, ir pažadėjo atkurti tarptautinį Lietuvos autoritetą, kad Lietuvos vaidmuo regione, Europoje ir pasaulyje būtų didesnis. Vienu iš V. Adamkaus prezi-

Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidento Džordžo Volkerio Bušo susitikimas su Lietuvos visuomene Rotušės aikštėje
Vilnius, 2002 m. lapkričio 23 d., fotografė Džoja Barysaitė
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija

Prie derybų stalo Ukrainoje ieškant išeities iš politinės aklovietės. Iš kairės: kandidatas į Ukrainos prezidentus Oranžinės revoliucijos lyderis Viktoras Juščenka, Lenkijos Prezidentas Aleksandras Kvašnievskis, Ukrainos Prezidentas Leonidas Kučma, Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus, kandidatas į Ukrainos prezidentus Viktoras Janukovyčius, Europos Sąjungos Tarybos generalinis sekretorius Chavjeras Solana
Kijevas, 2004 m. gruodžio 6 d., fotografė Džoja Barysaitė
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija

dentavimo pasiekimų yra į Europą grįžtančios Lietuvos europietiškos reputacijos atstatymas. Valdas Adamkus dažnai apibūdinamas kaip vakarietiškas prezidentas, grąžinęs savo šalį į jos vakarietišką kontekstą. Valdo Adamkaus vakarietiška laikysena reprezentavo visos Lietuvos vakarietišką laikyseną. Pagrindinis V. Adamkaus vykdytos užsienio politikos bruožas buvo įsitikinimas, kad politikai privalo paisyti esminių tarptautinės teisės principų: pagarbos žmogaus teisėms, valstybių suverenumui, šalies teritorijos vientisumui.

Prezidentu išbuvęs dvi kadencijas, Valdas Adamkus atliko neįkainojamą vaidmenį, įtvirtindamas mūsų valstybę pasaulio bendruomenėje. Jis užtikrino pažangą, skiepijo demokratines vertybes, skatino tarptautinį bendradarbiavimą ir oriai atstovavo Lietuvai visada ir visur, kai to prireikdavo. Prezidentas V. Adamkus pagrįstai vertinamas už atvirą ir visa apimančią Lietuvos užsienio politiką.

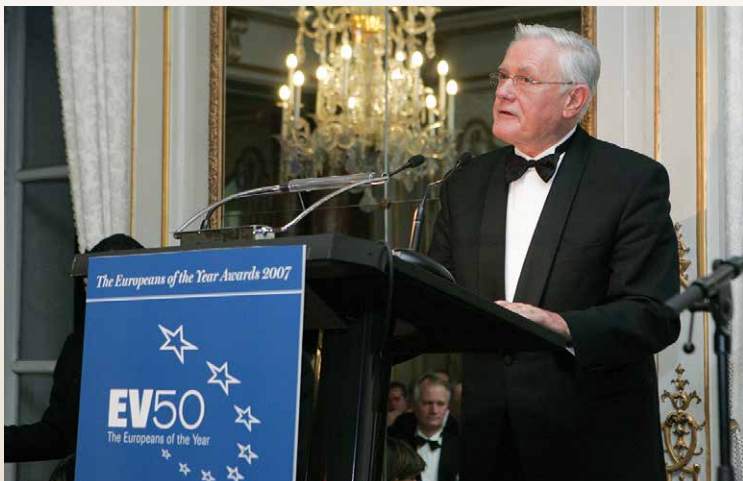
Vienas jo prioritetų buvo Baltijos regiono valstybių sąveika. Trijų Baltijos valstybių – Lietuvos, Latvijos ir Estijos – vadovų nuolatinės konsultacijos dėl integracijos į europines ir transatlantines struktūras, vėliau – bendradarbiavimas Europos Sąjungos ir NATO viduje tapo įprasta praktika. Jis dėjo daug pastangų stiprinant Lietuvos ir Lenkijos ryšius, o sunkiausiomis akimirkomis buvo ir tarpininku siekiant sutarimų tarp Lenkijos ir didžiųjų Europos Sąjungos valstybių. Nuo 1998 m. Lietuva ir Lenkija tapo strateginėmis partnerėmis. Daugelyje dvišalių susitikimų buvo aptariami Lietuvos ir Lenkijos strateginės partnerystės, regioninio saugumo, kultūrinio bendradarbiavimo, lietuvių ir lenkų tautinių mažumų bei kiti klausimai. Palaikydamas dialogą su Lenkija Prezidentas Valdas Adamkus nevengė sudėtingų abiejų tautų bendros istorijos klausimų.

* * *

Su tvirtu įsitikinimu galiu jį pavadinti Vidurio ir Rytų Europos protobalsu daugelyje pokalbių ir derybų su Vakarų Europos politikais.

Aleksandras Kvašnievskis, Lenkijos Respublikos Prezidentas
1995–2005 m.

* * *

„The Economist“ grupei priklausantis savaitraštis „European Voice“ už sėkmingą tarpininkavimą derybose dėl Europos Sąjungos reformų sutarties Metų europiečių išrinko Lietuvos Respublikos Prezidentą Valdą Adamkų
Bruselis, 2007 m. lapkričio 27 d., fotografė Džoja Barysaitė
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija

Pažymėtina Valdo Adamkaus veikla stiprinant bendradarbiavimą tarp Vidurio ir Rytų Europos valstybių ir jas suartinant su Vakarų šalimis. Jis iškėlė tikslą tolyn į Rytus plėsti saugumo ir stabilumo erdvę, skatinti demokratijos vertybių sklaidą. Prezidentas V. Adamkus savo užsienio politiką išplėtė į Europos Rytus – čia kelio į demokratinių šalių bendriją intensyviai ieškojo kitos posovietinės šalys, ypač Ukraina. Prezidentas reikšmingai prisidėjo prie Ukrainos, Gruzijos, Moldovos ir kitų šalių laisvės stiprinimo. Valdo Adamkaus ir kitų tarptautinių derybininkų dėka pavyko išvengti smurto Ukrainoje per Oranžinę revoliuciją. 2004 m. lapkričio 26 d. Prezidentas V. Adamkus dalyvavo tarptautinėje derybų misijoje Ukrainoje, kai buvo ieškoma padėties iš politinės aklavietės po Ukrainos prezidento rinkimų. Oranžinės revoliucijos metu V. Adamkus į Ukrainą vyko net keletą kartų. Prezidentas V. Adamkus buvo vienas iš kelių užsienio valstybių lyderių, kurie 2008 m. rugpjūčio mėn. atvyko į Gruziją palaikyti šios šalies laisvės ir teritorijos vientisumo Rusijos agresijos metu. Jo paties ir kitų kaimyninių valstybių vadovų aktyvi veikla telkė Vakarų pasaulio lyderių ir žiniasklaidos dėmesį į Gruzijos valstybės padėtį ir neteisėtus Rusijos veiksmus.

Valdo Adamkaus nuopelnai stiprinant civilizacijų dialogą buvo įvertinti ne vienos valstybės apdovanojimu. 2003 m. jam buvo suteiktas UNESCO Geros valios ambasadoriaus žinių visuomenės titulas, 2007 m. už sėkmingą tarpininkavimą per svarbias Europos Sąjungos tarptautines derybas jam skirtas Metų europiečio titulas.

LAISVĖS PREMIJA

Lietuvos Respublikos Seimas, minėdamas Sovietų Sąjungos agresijos prieš Lietuvos nepriklausomybę dvidešimtmetį, pagerbdamas 1991 metais žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimą ir pabrėždamas poreikį toliau skatinti demokratijos plėtrą, žmogaus teisių įtvirtinimą, teisinės valstybės kūrimą ir lygiateisių bendradarbiavimą Rytų ir Vidurio Europoje, 2011 m. rugsėjo 15 d. Lietuvos Respublikos Laisvės premijos įstatymu įsteigė Laisvės premiją. Šia premija siekiama įvertinti asmenų ir organizacijų laimėjimus ir indėlį ginant žmogaus teises, plėtojant demokratiją, skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą kovojant už Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvą apsisprendimą ir suverenitetą.

Pretendentą Laisvės premijai gauti atrenka Laisvės premijų komisija, kurios sudėtį tvirtina Lietuvos Respublikos Seimas Seimo Žmogaus teisių komiteto teikimu. Į komisiją po vieną atstovą deleguoja Seimo frakcijos, po 2 narius – Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas ir Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. Laisvės premija Laisvės premijų komisijos atrinktam pretendentui paskiriama Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu.

Laisvės premijos dydis – 5 000 eurų. Laisvės premija išskilmingos ceremonijos metu įteikiama Lietuvos Respublikos Seime, Laisvės gynėjų dieną – sausio 13-ąją. Ceremonijos metu įteikiamas diplomai ir skulptorės Joanos Noreikaitės sukurta Laisvės statulėlė. Statulėlė yra sukurta pagal skulptoriaus Juozo Zikaro paminklą „Laisvė“, tapusį Lietuvos valstybingumo simboliu. Šis paminklas buvo atidengtas 1928 m. laikinojoje sostinėje Kaune, minint dešimtąsias Lietuvos nepriklausomybės metines. Sovietų okupacijos metais paminklas buvo sunaikintas, tačiau Atgimimo metais atkurtas ir išskilmingai atidengtas 1989 m. vasario 16-ąją.

LAISVĖS PREMIJOS LAUREATAI

2011 metų Laisvės premija paskirta kovotojui už laisvę ir demokratiją, žmogaus teisių gynėjui, Rusijos disidentui Sergejui KOVALIOVUI.

2012 metų Laisvės premija paskirta politiniam kaliniui, rezistencijos dalyviui, Lietuvos laisvės lygos įkūrėjui ir vadovui Antanui TERLECKUI.

2013 metų Laisvės premija paskirta politiniam kaliniui, pagrindinio leidinio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ steigėjui ir redaktoriui, arkivyskupui Sigitui TAMKEVIČIUI SJ.

2014 metų Laisvės premija paskirta disidentui, vienam iš Lenkijos opozicinio judėjimo „Solidarumas“ lyderių, žurnalistui, dienraščio „Gazeta Wyborcza“ vyriausiajam redaktoriui Adamui MICHNIKUI.

2016 metų Laisvės premija paskirta vienam iš liberalios krypties lietuvių išeivijos visuomeninės organizacijos „Santara-Šviesa“ lyderių, Respublikos Prezidentui Valdui ADAMKUI.

2016 metų Laisvės premija paskirta Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkui, pirmajam atkurtos Lietuvos valstybės vadovui, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui Vytautui LANDSBERGIUI.

*Sergejus Kovaliovas
(2011 m.)*

*Antanas Terleckas
(2012 m.)*

*Sigitas Tamkevičius SJ
(2013 m.)*

*Adamas Michnikas
(2014 m.)*

*Valdas Adamkus
(2016 m.)*

*Vytautas Landsbergis
(2016 m.)*

LAISVĖS PREMIJŲ KOMISIJA

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė (Komisijos pirmininkė,
Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija);

Rimvydas Raimondas Survila (Komisijos pirmininko
pavadootojas, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras);

Petras Gražulis (frakcija „Tvarka ir teisingumas“);

Eugenijus Jovaiša (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos
frakcija);

Michal Mackevič (Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-
Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija);

Aušra Maldeikienė (Mišri Seimo narių grupė);

Antanas Mikalauskas (Lietuvos jaunimo organizacijų
taryba);

Gediminas Kirkilas (Lietuvos socialdemokratų partijos
frakcija);

Jonas Prapiestis (Lietuvos Nepriklausomybės Akto
signataras);

Rita Tamašunienė (Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio
lietuvių bendruomenės komisija);

Mantas Zakarka (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba);

Juozas Baublys (Liberalų sąjūdžio frakcija).